Zaujímavosti

● *Prezidenti Svetovej rady cirkvi vydali k tohoročným svätodušným sviatkom posolstvo, kde sa okrem iného hovorí: Viera v Ducha svätého obsahuje v sebe zamietnutie každého nebezpečia vyschýnania, zdrevenenia, rutiny a neživotnosti. Toto nebezpečie je preto väčšie než iné, lebo ľudia našej generácie už nič nevedia o existencii kresťanskej cirkvi a o jej poslaní vo svete. Veríme v Ducha oživujúceho. Cíti sa sklamanie, pretože zvestovanie je bezmocné: je nedôvera k aparátu cirkvi. Nestačí myslieť na osobnú spásu, ale na svet a jeho konkrétne potreby. Existuje možnosť skutočného základného obnovenia pôsobením Ducha svätého v každej cirkevnej obci, súčasti celej cirkvi.*

● Carihrad. *Carihradského patriarchu Athenagora navštívil v marci tajomník SRC dr. E. Blake.*

NA NAŠU CIRKEVNÚ TLAČ SVOJIMI DARMI TENTORAZ PRISPELI:

Pravoslávny farský úrad **Jarabina** Kčs 500.–, Pravoslávny farský úrad **Michalovce** 200.–, Andrej Sabovík, **Stretávka** 100.–, Anna Vološinová, **Stretávka**, 50.–, Kerestúr Michal, **Vernár** 10.–, Alexová Helena, **Vernár**, 20.–, Mindok Šimon, **Vernár**, 10.–, Ondrušová Mária, **Vernár**, 10.–, Bajajová Eva, **Vernár**, 25.–, Alžbeta Spišovská, **Poruba** okr. Michalovce, 10.–, Pravoslávny farský úrad **Strážske**, 200.–, Kurátorský zbor zo **Stakčína** 200.–, Ján Telehanič, **Stakčín**, 50.–, vd. Mária Halaburská, **Stakčín**, 25.–, Fedor Rusinko, **Vranov n/T.**, 50.–, Fevrónia Rusinková, **Vranov** n/T., 50.–, pravoslávni veriaci z **Breziny** 240.–, Ján Vasiľ, **Hrčeľ**, 50.–, Verona Lukačková, **Varhaňovce** 50.–, Anna Lukačková, **Varhaňovce**, 10.–, pravoslávni veriaci **Veľaty** okr. Trebišov 270.–, Pravoslávny farský úrad **Brusnica** 200.–, Michal Ďurik, **Juskova Voľa**, 25.–.

Všetkým darcom – našim milým čitateľom – srdečne ďakujeme!

Budúce číslo vyjde 10. septembra 1971.

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tél. 221-09. Vedie red. rada. Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukelské tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Ročné predplatné pre zahraničie: 2 doláre. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: **PNS – Ústr. expedícia tlače, Bratislava,** Gottwaldovo nám. č. 48 –

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

Ročník XVII. – Orgán pravoslávnej cirkvi – Číslo 8/1971

Detská príloha nášho Odkazu

Zdravím vás, deti! Ako prázdninujete? Dúfam, že dobre a že na vás neprší tam, kde práve ste. Ak prší, tak si určite nájdete chvíľu na naše ďalšie pokračovanie o chráme.

O oltári. **Oltár je od ostatného priestoru v chráme oddelený stenou s ikonami, ktorá sa volá ikonostas. Ikonostas patrí do každého pravoslávneho chrámu a tam kde ho niet, treba uvažovať o jeho dostavbe. Po celej šírke je ďalej oltár oddelený od lode chrámovej stupňami, ktoré sa volajú soleja. V ikonostase sú dvere, ktorými sa vchádza do oltára. Sú troje. Uprostred ikonostasu sú to širšie dvojkrídlové dvere, tzv. cárske, po stranách sú tzv. južné a severné dvere. Prostredné dvere sa volajú cárskymi, lebo nimi sú vnášané do oltára sv. Dary, Telo a Krv Isusa Christa, ktorý je naším Kráľom. Týmito dverami smie do oltára vchádzať a z nich vychádzať jedine biskup a pri službách Božích, kde je to predpísané, tiež duchovný a diakon. Nad cárskymi dverami je ikona poslednej večere Isusa Christa. Na severných, južných dverách bývajú ikony anjelov. Za cárskymi dverami má byť správne záclona, ktorá sa zaťahuje vtedy, keď sa nekonajú bohoslužby. Nad ikonou poslednej večere je ikonostas zakončený sv. krížom, steny chrámu a kupole sú zdobené namaľovanými ikonami, v chráme sú aj zástavy, ktoré sa používajú pri cirkevných sprievodoch na znamenie víťazstva kresťanskej viery. V chráme sú aj malé, prenosné stolky, tzv. analoje, na ktoré sa pokladá sv. evanejlium na čítanie pri bohoslužbe a ikona, ktorá pripomína, aký je práve sviatok. Tieto stolíky sa prikrývajú ozdobnými prikrývkami, na ktorých je vyšitý kríž. Čistiť, prezliekať, prikrývať a odkrývať sv. prestol i žertvenik, pripravovať a ukladať kalich, diskos, hviezdu, lyžičku, kópiu, antimins, oprašovať a otvárať alebo zatvárať darochraniteľnicu a daronosicu je výlučne povinnosťou diakona alebo kňaza. Nikto nesmie za nich tieto práce vykonávať, ani kostolník.**

Pre tentoraz by bolo už dosť poučného, venujte sa plne radosti zo života v prírode, ak ste si voľakde s rodičmi zašli, ak ste zostali doma, nič to, vynahradíte si to o rok. Treba aj rodičom pomáhať, aj chrám navštevovať, aby ste po prázdninách boli i po stránke duchovnej v poriadku. Nie ako jeden chlapec, vrátil sa opálený a silný, ale modliť sa zabudol úplne. Musel sa to, chúďa, všetko učiť znovu. A ten druhý zasa sa síce pravidelne modlil, chodil do chrámu, dalo by sa povedať, vzorné dieťa, ale po prázdninách bol rovnako bledý a chudučký ako pred nimi. Nik ho totiž nemohol dostať k vode. Tak teda ani jedna krajnosť, ani druhá. Vaším ideálom nech zostane zdravie duševné i telesné, len tak z vás budú dokonalí ľudia.

A až budete ležať niekde pri vode, vysoké nebo nad hlavou, bude vám spievať rieka svoju dávnu pieseň o tom, že všade v prírode je Boh, len stačí na Neho nezabúdať.

Vaša teta Helena.

POSVIACKA KRÍŽA

● V nedeľu dňa 6. júna 1971 **d. o. prot. Ján Choma, správca pravoslávnej farnosti z Hažína a predseda Misijného odboru ER za asistencie d. o. dekana Štefan Horkaja, predstaveného katedrálneho chrámu z Michalovic, vykonali obrad posviacky obnoveného kríža** pri dome Anny Badidovej, pravoslávnej veriacej v obci Trnava pri Laborci, okres Michalovce. (M. Š.)

Tam sa premenil pred nimi a tvár mu žiarila sťa slnko... (Mat. 17.2)

„Keď Isus prišiel do krajov Cezarey Filipovej, spýtal sa svojich učeníkov: Za koho pokladajú ľudia Syna človeka?" (Mat. 16, 13). Učeníci odpovedali: „Jedni za Jána Krstiteľa, iní za Eliáša, zase iní za Jeremiáša alebo za jedného z prorokov" (Mat. 16, 14). „Opýtal sa ich: a vy za koho ma pokladáte? Odvetil Šimon Peter: *Ty si Christos, Syn Boha živého*" — zaznelo známe Petrovo vyznanie...

Predsa však vzápätí Peter dokázal, že nie celkom pochopil toto tajomstvo, ako povedal Christos v odpovedi na vyznanie svojho učeníka. Peter nebol ešte osvietený Duchom svätým, bol to ešte telesný, starozákonný človek a spolu s druhými učeníkmi očakával plné odkrytie Kráľovstva Christovho tu, na zemi. Nevedel si jasne predstaviť, kto je to Christos, Syn Boha živého, nechápal Jeho misiu pre spásu ľudstva, ani Jeho slávu, ako Syna Božieho. Preto, keď počul z úst milovaného Učiteľa o nadchádzajúcich utrpeniach

Christových, chce Ho Peter pred týmto utrpením chrániť: *„Bože-chráň, Pane! To sa Ti nesmie stať“* (Mat. 16, 22).

Pred nadchádzajúcim utrpením bolo nevyhnuteľné, aby sa v učeníkoch rozbila predstava o budúcom Kráľovstve Božom, bolo treba upevniť ich vieru vo vteleného Syna Božieho a ukázať, že utrpenia a smrť na kríži Christos prijíma dobrovoľne, aby spasil ľudský rod.

Po šiestich dňoch po Jeho rozhovore s učeníkmi o utrpení, ktoré Ho čaká, Isus Christos berie troch najbližších učeníkov — Petra, Jakuba a Jána a vchádza s nimi na vysokú horu. Tu sa Pán norí do modlitby k Otcovi svojmu, ako to robil vždy, keď bol sám. Učeníci usnuli; nevydržali. Keď sa prebudili, videli svojho Učiteľa v nezvyčajnej podobe: vychádzala z Neho jasná žiara a Jeho oblek žiaril. *„Tam sa premenil pred nimi a tvár Mu žiarila sťa slnko a rúcho Jeho zbelelo sťa svetlo“ (Mat. 17,2)* a hľa, priblížili sa k Nemu dvaja muži v žiare nebeskej slávy. Učeníci v nich spoznali Mojžiša a Eliáša. Svätí proroci sa rozprávali s Isusom „o Jeho smrti, ktorú mal podstúpiť v Jeruzaleme“ (Luk. 9,31).

„Majstre, dobre nám je tu. Urobme tri stánky: *jeden Tebe, jeden Mojžišovi, jeden Eliášovi“* — zvolal vždy usilovný Peter, keď proroci odchádzali od Isusa (Lk. 9,33). Petrovi sa zdalo, že by bolo dobré, ak by zostali tu, na hore; žiari tu nebeská sláva z jeho milovaného Učiteľa, je tu Mojžiš a Eliáš — slávni proroci.

Peter sa chystá postaviť tri stánky, pre Učiteľa a pre prorokov, ten Peter, ktorému bolo súdené byť jedným zo zakladateľov Cirkvi Christovej na celom svete. Ešte stále sa pozerá na Isusa Christa pozemským pohľadom a stavia ho do radu s Mojžišom a Eliášom. Prepodobný Efrem Sýrsky píše: „Ale Isus mu hneď ukazuje, že vôbec nepotrebuje jeho stánok, že On je Ten, ktorý v priebehu štyridsiatich rokov robil na púšti stánok z oblaku jeho otcom“. Evanjelista o tom, čo bolo ďalej, hovorí: *„Keď on ešte hovoril, ajhľa, jasný oblak ich zastrel a z oblaku ozval sa hlas: Toto je môj milovaný Syn, v ktorom sa mi zaľúbilo; Jeho poslúchajte!“* (Mat. 17,5).

Petru, Jakubovi a Jánovi sa ukázalo na hore Tábor božstvo Isusa Christa. Predtým poznali Jeho silu v tých zázrakoch, ktoré pred nimi uskutočnil. Teraz na vlastné oči uvideli Jeho nebeskú slávu *„ako Jednorodeného od Otca“*. Spolu s Mojžišom a Eliášom boli očitými svedkami nadpozemskej veľkosti Táborského výjavu: svetlo Božie presvietilo telo Isusovo a oni mohli vidieť Jeho tvár, žiariacu ako slnko a Jeho rúcho ligotajúce sa ohňom božstva, ktoré vychádzalo od Jeho prečistého tela. Počuli hlas Boha. Tento hlas svedčil o Isusovi, že je milovaným Synom Božím.

„Toho poslúchajte“ — povedal hlas Boha Otca. Teraz ani Mojžiš, ani Eliáš, ani staré zákony a proroci, ale Syn milovaný sa stáva Strojcom spásy ľudstva. Mojžiš, Eliáš a všetci proroci učili tomu, čo im bolo prikázané. Tu prichádza On, ktorý bol zasľúbený, o ktorom hovoril Mojžiš i Eliáš, o ktorom hovorili všetky proroctvá a všetky predobrazy zákona. Prišiel Syn milovaný, v ktorom je celá vôľa Otca, vo všetkom úplne rovný Otcovi. Je v Ňom všetka vôľa, všetka láska, všetky úmysly Otca o ľuďoch: **„Toho poslúchajte“!**

Pred svojím Premenením Pán hovoril svojim učeníkom o svojom budúcom utrpení. *„Zapri seba samého, vezmi svoj kríž na seba“* (Mat. 16,24) — učil Isus Christos. Všetko svoje úsilie venuj cnosti, núť sa k hrdinským činom viery, neľutuj sa. Staraj sa o dušu, nie o pohodlie tela. To najcennejšie v človeku je jeho duša, chráň sa pred jej poškvrnením pre blaho tela, lebo *„čo prospeje človeku, keby získal aj celý svet a duši by si uškodil?“* (Mat. 16,26). Jeho verní učeníci si museli zvykať na nadchádzajúce utrpenia, ktoré čakali aj ich, ale ešte viac sa museli báť večného trestu, *„lebo Syn človeka zaiste príde v sláve svojho Otca so svojimi anjelmi a vtedy odplatí každému podľa jeho skutkov“* (Mat. 16,27).

Sviatok Premenenia Pána nášho Isusa Christa nás učí mnohým bohosloveckým pravdám. *„Neveščestvennyj ohň, nepopaľavšij veščestva telesnaho viden byl, kohda Mojseju, apostolam i Iliji javilsja Ty, Vladyko, jedinyj iz dvuch jestestv, v dvuch soveršennych jestestvach“ (2. kánon, pieseň 4., tropar 3.)* — tak spieva sv. pravoslávna cirkev o odkrytí vteleného Syna Božieho na Tábore. I Eliáš i Mojžiš i sv. apoštoli teraz, na sv. hore, uvideli v zažiarivšej tvári Isusa Christa Boha i úplného Človeka; v jedinej podstate dve prirodzenosti, *„nezlučiteľné a nerozdeliteľné“* spojenie. Na Tábore povýšená dogmatická pravda o vtelenom Bohu Slove bola ukázaná pozemšťanom, aby ju mohli pozorovať vlastnými očami.

Hlas Boha Otca: „Ten je Syn môj milovaný“ — svedčí opäť, ako pri Jordáne, o tom, že Isus Christos je Synom Božím a ukazuje tajomstvo sv. Trojice.

Pán sa premenil pri modlitbe. Tým aj nám ukázal cestu blahodarnej premeny našej prirodzenosti: meníme sa, keď vchádzame na vysokú horu modlitebného sústredenia.

„Imeja serdce očiščeno ot strastej . . ., uzrim Christovo Preobraženije, prosviščajuščeje um naš“.

(ŽMP).

O voľbe nového patriarchu moskovského a celej Rusi Pimena

Miestny snem ruskej pravoslávnej cirkvi, ktorý zasadal v Trojicko-Sergijevskej lávre v dňoch 30. mája až 2. júna t. r., **zvolil, ako sme už písali, nového patriarchu moskovského a celej Rusi v osobe doterajšieho metropolitu kolomenského a krutického P i m e n a,** ktorý po smrti patriarchu Alexija zastával funkciu správcu patriaršej funkcie.

Snemu sa zúčastnilo **236 delegátov z celej cirkvi,** každá eparchia vyslala svojho biskupa, jedného duchovného a jedného laika. Na sneme boli ako hostia prítomní zástupcovia zahraničných cirkví. Pozdravný prejav predniesol predseda rady pre záležitosti náboženských vyznaní A. V. Kurojedov. **Snem zaslal posolstvo sovietskej vláde, v ktorom sa zvlášť kladne hodnotí jej úsilie o svetový mier.**

Vo svojej pracovnej časti schválil snem činnosť patriarchie od posledného snemu v r. 1945, **najmä udelenie samostatnosti našej cirkvi, cirkvi poľskej a americkej, autonómie cirkvi japonskej, schválené boli vzťahy k ekumene, KMK a k ostatným cirkvám. Bolo tiež odvolané odsúdenie cirkvi „staroobrjadcov", ktorí vznikli v 17. stor.**

Intronizácia nového patriarchu sa konala v katedrále **Zjavenia Pána v Moskve.** Medzi zahraničnými účastníkmi sa patrí spomenúť **cyperského arcibiskupa a prezidenta Makaria, alexandrijského patriarchu Nikolaja VI., sinajského arcibiskupa Grigorija, gruzínskeho Efrema, poľského Vasilija a nášho vladyku metropolitu Doroteja, ktorého sprevádzal vladyka Cyril, biskup michalovský. Zastúpená bola cirkev západná, ekumena, konferencia európskych cirkví, cirkev etiópska, malabarská, KMK, Panafrická konferencia cirkví a cirkvi Sovietskeho zväzu.**

Vladyka metropolita Dorotej predniesol prejav za našu cirkev na sneme, ktorému želal vedenie Ducha svätého. Nového patriarchu potom pozdravil na recepcii, na patriarchovu počesť usporiadanej. **Zaželal mu duchovnú silu k cirkevnej službe na tak významnom mieste.**

Naša cirkev a svetové pravoslávie, sú presvedčené, že nový kormidelník sv. ruskej cirkvi povedie ju cestou viery, s pastierskou múdrosťou, kresťanskou láskou a službou veriacim k tichému prístavu nášho Spasiteľa, Kniežaťa pokoja, Pána cirkvi.

Prečo ste ma hľadali?

Keď bol Isus Christos dvanásťročný, zostal po ukončení židovských sviatkov v jeruzalemskom chráme a Jeho rodičia o tom nevedeli. Bola to pre sv. Jozefa a Matku Máriu ťažká chvíľa, keď sa museli vrátiť z Nazareta do Jeruzalema, aby hľadali Dieťa. V akej náhlivosti prešli dlhú cestu späť a čo všetko prežili vo svojej duši! Ale ich námaha a obeť boli odmenené, keď našli Isusa v chráme, kde sa zastavili, aby vyprosili od Boha pomoc k hľadaniu. Spadol z ich duše nesmierny strach a predobrá Matka nežne povedala svojmu Synovi: „Ja a otec tvoj sme ťa so strachom hľadali".

Aké dojemné sú to slová a koľko ponaučenia je v nich pre nás, rodičov. I naše deti sa nám často strácajú. Nevieme o nich. Strácajú sa nielen z očí, ale i svojím vnútrom. Nevieme kde sú vo svojich voľných chvíľach, s kým sa priatelia, čo robia, ako sa správajú, ako sa bavia. Často i menšie deti prichádzajú neskoro domov a ich rodičov to ani neznepokojuje. Mnohý otec a mnohá matka vie o svojom dieťati menej, než ich okolie. Strácajú sa rodičom svojimi myšlienkami, názormi, svojím nie práve vhodným spôsobom života. Bohužiaľ, nehľadajú ich. Nedajú si tú prácu, aby ich našli a priviedli späť domov. Buď sa vyhovárajú, že sú veľmi zamestnaní a že nemajú čas pre deti, čo je veľmi smutné, alebo nadávajú na dnešnú mládež, ktorá je podľa nich skazená, bez toho, že by pochopili, že tú mládež niekto takto vychoval alebo zanedbal rodičovskú povinnosť a vôbec ju nevychoval.

Zamestnanie rodičov nemôžeme nikdy stavať nad ich výchovnú povinnosť. Za zarobené peniaze môžu kúpiť svojmu dieťaťu topánky, šaty, motocykel, ale jeho charakterové, povahové, duševné vlastnosti môžu vypestovať len svojou láskou, príkladom, záujmom o dieťa, veľkým sebazaprením, neustálym hľadaním dieťaťa, bdením nad každým jeho krokom. Práve tak nie je možné lámať palicu nad mládežou. Nech už je svet akýkoľvek, nesmú sa rodičia zmieriť s tým, že sa v ňom ich dieťa stratí, naopak, treba vynaložiť všetku námahu na to, aby bolo i v takom prípade nájdené.

Súhlas so stratou dieťaťa je tragickou kapituláciou a svedectvom neschopnosti plnenia Bohom zverených úloh. Dieťa má poznať, cítiť, že ho rodičia hľadajú, že majú preňho času, že je im nadovšetko drahé, že chcú byť stále s ním a len ich srdce je pre nich tým jediným a pravým domovom. Vyžaduje to veľké úsilie, ostražitosť, chápanie detskej duše, ale komu by sa úplne venovali rodičia, keď nie svojmu dieťaťu?

Stále „hľadanie" dieťaťa sa začína v najútlejšom veku dieťaťa a v skutočnosti nikdy nekončí. Dieťa, ktorému venujú rodičia svoju pozornosť, zrastá s ich ozajstnou, neprehnanou, ale všetko obsahujúcou láskou a nestratí sa tak ľahko ako to, ktorému rodičia kúpia všetko na čo si spomenú, ale nevytvoria v ňom mocné puto oddanosti voči rodičom a puto dôvery k nim.

Spomínam si, že som kedysi ako študent písaval svojej mamičke z Macedónie dlhé listy. Sdeloval som v nich všetko, i svoje najtajnejšie myšlienky. Bola pre mňa tou najdrahšou bytosťou — vedel som, že má záujem o všetko, o to väčšmi, že jej syn je tak ďaleko od domova. Písal som len pravdu, veď ako by som mohol ukryť pravdu pred tou, ktorá má tak vrúcne milovala? Bolo by možné, aby som jej za tých niekoľko korún, ktoré mi z času na čas poslala a ktoré na sebe ušetrila, napísal list taký, aký dnes mnohé deti píšu: „Peniaze som dostal. Neviem, čo by som Ti viac napísal. Ahoj, mama!" Nebol by takýto list svedectvom toho, že ma už stratila? Lenže ona ma učila, aby som bol iný. Učila ma ešte kým som začal chodiť do školy. Viedla ma za ruku do chrámu, mala času pre všetky moje zvedavé otázky, vedela vytvoriť čaro domova, vedela sa s oteckom spoločne s nami deťmi pomodliť, zaujímala sa o moje zábavy, záľuby, o kamarátov, sprevádzala ma na každom kroku svojou materinskou všadeprítomnosťou.

Len dobre vychovaný syn a dcéra vedia na starostlivú opateru svojich rodičov odpovedať tak nežne, ako to vedel povedať malý Isus Christos: „Prečo ste ma hľadali? Prečo ste sa o mňa báli? Ako by som sa vám mohol stratiť? Ja som sa len zdržal v dome Otca môjho nebeského. Mojou povinnosťou je, aby som činil všetko, čo je krásne, vznešené, čo je podľa vôle Božej a čomu ma aj vy učíte". Takéto slová boli pre rodičov potešujúce. Urobil im svojou múdrosťou radosť. Zachoval sa ako ten najlepší Syn a dal príklad všetkým deťom na svete. Veď uprostred Jeruzalema bolo toľko rôznych nástrah, ale On prejavil záujem len o dom Otca svojho nebeského. Dal mu prednosť pred akoukoľvek zábavou. Veďel kam patrí, čomu má dať prednosť. Veľmi dobre by bolo, keby i naše pravoslávne deti, mládež, poznali svoje miesto a vedeli, čo požaduje od nich Boh a rodičia.

Neľakajme sa námahy spojenej s dobrou výchovou dieťaťa. Obetujme sa pre ich dobro, ale nielen telesné, ale i duchovné, lebo sú pre nás darom Božím, za premárnenie ktorého budeme sa zodpovedať ako pred vlastným svedomím a spoločnosťou, tak aj pred večným Sudcom. Hľadajme vždy svoje deti s láskou a radujme sa, ak ich nájdeme pri dobrom diele, v slušnej spoločnosti, v dome Božom. Verme, že deti, ktoré sa stratia rodičom a mravne zablúdia, môžu byť nájdené opäť len dobrými a milujúcimi rodičmi. Ak ich rodičia nenájdu — nenájde ich nikto iný.

Prot. dr. Lev Doseděl

Poznaj pravoslávnu cirkev

PRAVOSLÁVNA CIRKEV V RUMUNSKU

Dákovia, predkovia dnešných Rumunov, žili v prvých storočiach kresťanstva na rozsiahlom území po obidvoch stranách Dunaja. Po víťazstve rímskeho cisára Trajána sa na tomto území usadil veľký počet rímskych kolonistov, ktorí domáce obyvateľstvo porománčili. V neskorších storočiach kraje južne od Dunaja osídľujú Slovania, pričom Rumuni obývajú ďalej Moldavsko, Valašsko a Sedmohradsko, tvoriace dnešné Rumunsko.

Kresťanstvo na území Rumunska má svoj pôvod už v apoštolskej dobe. Podľa cirkevného historika Euzébia Cézarejského, ktorý žil na začiatku 4. stor., sv. apoštol Andrej kázal evanjelium v krajoch dolného Dunaja a Čierneho mora, to znamená na území dnešnej Dobrudže. Po víťazstve Trajána nad Dákmi počet kresťanov na tomto území značne vzrástol, nakoľko v jeho vojsku bolo mnoho kresťanov. Počas prenasledovania kresťanov za cisára Diokleciána r. 303 bol veľký počet mučeníkov aj medzi Dáko-Rumunmi, **z ktorých spomenieme biskupa Efrema z Tomisu (Constanta), Irineja zo Sirmia (Mitrovita), kňazov Montána zo Singidunumu (Belehrad) a Epikteta z Halmyrisu (Dunavať) a diakonov Demetria a Silvana zo Sirmia**, čo dokazuje, že Cirkev v Dácii bola dobre organizovaná. Archeológovia objavili baziliky z prvých storočí kresťanstva v Constanti, Kluži, Biertane v okrese Sibiu, v Alba Iulii, Veteli v okrese Hudenoara, v Turnu Severine, **čo svedčí o rozšírení kresťanstva v starej Dácii.** Vo 4. storočí biskup Teotim z Tomisu hájil sv. Jána Zlatoústeho proti obvineniam, čo dokazuje, **že územie dnešného Rumunska bolo pod jurisdikciou carihradského patriarchátu.**

V 9. stor. začínajú do Sedmohradska prenikať Maďari a pripojujú ho k vtedajšiemu Uhorsku. Kraje za Karpatami sa dostali pod Byzantskú ríšu. Od tejto doby sa náboženské ako aj politické pomery utvárajú inakšie v Sedmohradsku a ináč za Karpatami. Rumunské krajiny na juh a východ od Karpát — Valašsko a Moldavsko — sa v 14. stor. stávajú nezávislými kniežatstvami. Neskoršie sa zmocňujú obidvoch kniežatstiev Turci a ich útlak trvá do 17. stor. V tomto storočí sa Michalovi Chrabrému podarilo na krátku dobu vymaniť krajinu z tureckého jarma a zjednotiť opäť Moldavsko, Valašsko a Sedmohradsko v jednom štáte. Turci sa však opäť zmocňujú Valašska a Moldavska, pričom Sedmohradsko sa stáva provinciou Rakúska. **Rumunské kniežatá sa však stále viac obracajú na svojich bratov podľa viery — k Rusom o pomoc**, čo vedie k zvrhnutiu nadvlády Turkov r. 1829, keď proti Turkom bojujú bok po boku rumunskí a ruskí vojaci. R. 1859 z Valašska a Moldávska vzniká rumunské kniežatstvo, ktoré sa neskoršie stáva rumunským kráľovstvom.

Možno však povedať, že **aj napriek tureckej nadvláde pravoslávna cirkev vo východnej časti Rumunska nezanikla, ale sa vzmáhala.** Zakladali sa

nové biskupstvá, ako napr. v Curtea de Argeš, v Cetatea Alba, Sučave, v Rimnicul Vilcea, v meste Roman, Husi, v Galati a inde. Bolo postavených mnoho monastierov, ktoré sa stali nielen strediskami pravoslávnej viery, ale aj národného uvedomenia.

Iným smerom sa uberal vývoj v západnej časti Rumunska, v Sedmohradsku. Okrem národného útlaku bol tu aj útlak náboženský. Dejiny zaznamenali **mnoho dôkazov náboženského útlaku zo strany rímskokatolíckej hierarchie, ktorá sa snažila donútiť Rumunov v Sedmohradsku prijať jurisdikciu rímskeho pápeža.** Avšak Rumuni zostávali verní viere svojich predkov a odmietali všetky tieto pokusy. Až koncom 17. stor. **v dôsledku neutešenej situácie rumunského obyvateľstva, závislom na rakúskej monarchii, bolo možné donútiť malý počet kňazov a veriacich prijať úniu s Rímom,** čo sa stalo na sneme v Alba Iulii. Nasledujúce roky **boli rokmi hrozného prenasledovania pravoslávnej cirkvi, monastierov, kňazov a veriacich, ktorí odmietli prijať túto „úniu“,** čo ešte prehlbilo priepasť medzi pravoslávnou cirkvou a rímskokatolíckou hierarchiou. Násilné zavedenie únie bolo aj príčinou toho, že táto nemohla mať dlhého trvania. Aj keď Rumuni boli zbavení svojich pastierov, obracali sa o pomoc k pravoslávnym duchovným vo Valašsku, Moldavsku, prípadne k srbským pravoslávnym duchovným v Srieme. **Počet pravoslávnych neustále vzrastal, čo prinútilo rakúskeho cisára Jozefa II., aby dal pravoslávnym v Sedmohradsku slobodu tolerančným patentom z r. 1781 a r. 1784 aj vlastného biskupa.** Neskoršie bola zriadená metropolia v Sibiu a biskup Šaguna sa stal metropolitom. Vzrast pravoslávnej cirkvi v Sedmohradsku potvrdzuje aj štatistika z r. 1900, **podľa ktorej bolo v Sedmohradsku 744 804 pravoslávnych a uniatov 687 595.**

Keď bolo Sedmohradsko po 1. svetovej vojne prinavrátené Rumunsku, uniatskí kňazi a veriaci začali boj za návrat do pravoslávnej cirkvi. **Tento zápas sa skončil zrušením únie na veľkom cirkevnom sneme v Alba Iulii 21. októbra 1948.** Návrat sedmohradských uniatov bol prejavom neochvejnej túžby po pravoslávnej viere a tiež nápravou historickej krivdy — únie —, ktorá bola príčinou toho, že rumunská zem bola tak často nasiaknutá krvou. **Možno ešte povedať, že Rumuni aj v únii s Rímom zostali čisto pravoslávnymi tak po stránke vieroučnej ako aj obradovej, čoho dôkazom je aj to, že symbol viery sa nečítal s dodatkom „Filioque“ ani v katedrále v Blaži** — stredisku rímskokatolíckeho prozelytizmu medzi Rumunmi v Transylvánii.

Predstaviteľom pravoslávnej cirkvi v Rumunsku **je Jeho Svätosť Justinián, patriarcha rumunský,** metropolita valašský a arcibiskup bukurešťský, ktorý spravuje rumunskú pravoslávnu cirkev spolu so 4 metropolitmi a 10 biskupmi.

Rumunská pravoslávna cirkev **má 15 miliónov veriacich, 8600 farností, ktoré obsluhuje 9400 kňazov. Len v samotnom hlavnom meste, v Bukurešti, je 228 farských chrámov so 405 kňazmi a 16 diakonmi. Pravoslávna cirkev v Rumunsku tvorí patriarchát, pozostávajúci z 5 metropolí.** Jednotlivé metropolie pozostávajú z biskupstiev. Tak ungro-valašská metropolia so sídlom v Bukurešti má tieto biskupstvá: arcibiskupstvo bukurešťské so sídlom v Bukurešti, biskupstvo buzauské s rezidenciou v Buzau, biskupstvo dolnodunajské so sídlom v Galati. Moldavská a sučavská metropolia so sídlom v Iaši pozostáva z nasledujúcich eparchií: **arcibiskupstva jašského so sídlom v meste Iaši, biskupstva románskeho a hušského so sídlom v meste Roman. Metropolia Sedmohradska so sídlom v Sibiu pozostáva z arcibiskupstva Alba Iulie so sídlom v Sibiu, biskupstva vadského, felcašského a kružského so sídlom v Kluži, biskupstva varadinského so sídlom v meste Oradea. Metropolia Oltenia so sídlom v Crajovej pozostáva z arcibiskupstva v meste Craiova, z biskupstva rimničského a argešského so sídlom v meste Rimnicul Vilcea. Metropolia banatská so sídlom v Temešvári pozostáva z arcibiskupstva temešvárskeho a karansebešského so sídlom v Temešvári, biskupstva aradského, jenopolského a halmagského so sídlom v Arade.**

V rumunsku je asi **200 pravoslávnych monastierov,** postavených v rôznych dobách v byzantsko-románskom štýle. V monastierskych chrámoch je mnoho vzácnych ikonostasov, ikon a malieb. Takmer pri každom monastieri sa nachádza múzeum a knižnica. Počet mníchov v jednotlivých monastieroch je rôzny, v niektorých žije 80 mníchov, v iných do 200 bratov. **Medzi významnejšie monastiere rumunskej pravoslávnej cirkvi patria monastiere v Curtea de Argeš, Hurezi, Arnota, Tismana, Brincoveni, Govora, Bistrita, Schitul Maicilor a Antim v Bukurešti, ďalej Ghighiu pri Ploiešti, Sinaia, Neamtu, Sucevita, Putna, Moldovita, Slatina, Cernica a iné.**

Pravoslávna cirkev v Rumunsku má desaťtisíce chrámov. **Len v Bukurešti je ich do 363. Architektonicky najkrajšie sú katedrály v mestách Bukurešť, Timisoara, Arad, Oradea, Constanta, Cluj, Brašov, Alba Iulia, Iaši, Craiova, Galati, Sibiu, chrámy Domnita Balasa a Sfintul Spiridon v Bukurešti, Biserica Domneasčă v Tirgovišti, Arbora v Bukovine** a iné.

O vzdelanie pravoslávneho duchovenstva sa stará **Bohoslovecký inštitút v Bukurešti, na ktorom študuje do 400 bohoslovcov a Bohoslovecký inštitút v Sibiu s 250—300 poslucháčmi.** Na bohosloveckých školách pravoslávnej cirkvi v Rumunsku študujú bohoslovci z **Ugandy, Etiópie, Sýrie, Libanonu, Nemecka, Anglicka, USA** a z iných krajín. V súčasnej dobe študuje tam asi 17 zahraničných bohoslovcov medzi nimi **aj jeden z Československa.** Okrem toho má rumunská pravoslávna cirkev šesť bohosloveckých seminárov a kantorských škôl, na ktorých študuje spolu 820 bohoslovcov a kantorov. Bohoslovecké semináre a kantorské školy sa nachádzajú v Bukurešti, Kluži, Crajovej, Caransebeši, Buzaue a v monastieri Neamtu. Rumunskí pravoslávni duchovní získavajú bohoslovecké vzdelanie aj na zahraničných bohosloveckých školách, a to v Aténach, Moskve, Sofii, Ríme, Paríži, Oxforde, Ženeve, Berne a Heidelbergu. Bohoslovecká veda je v Rumunsku na vysokej úrovni. Vidieť to aj z toho, že na jednotlivých farnostiach pôsobí asi

8000 akademicky vzdelaných kňazov. Tak napr. r. 1968 bolo promovaných 8 doktorov teológie a 40 dizertácií čakalo na obhajobu.

Rumunská pravoslávna cirkev vydáva niekoľko bohosloveckých a náboženských časopisov. **Oficiálnym orgánom rumunskej pravoslávnej cirkvi je časopis Biserica Ortodoxa Romana. Bohosloveckej vede je venovaný časopis Studii Teologice a Glasul Bisericei.** Okrem týchto ústredných časopisov vydávaných patriarchiou v Bukurešti, vydávajú jednotlivé metropolie vlastné metropolitné časopisy. Sú to Mitropolia Moldovei si Suceavei, Mitropolia Ardealului, Mitropolia Olteniei, Mitropolia Bantului a Telegraful Roman, vychádzajúci v Sibiu. Posvätná synoda vydáva tiež celý rad bohosloveckých publikácií a náučné knihy pre veriacich.

Na záver možno povedať, **že rumunská pravoslávna cirkev je skutočným stĺpom pravoslávnej cirkvi.** Dala pravoslávnej cirkvi mnohých významných bohoslovcov a svätých, ako je **Ján Nový zo Sučavy, sv. Filotej z Curtea de Argeš, sv. Gregor Dekapolitský, sv. Paraskeva z Jaši, sv. Dimitrij Nový z Bukurešti** a aj v súčasnosti je neochvejnou ochrankyňou pravoslávnej viery.

P. T.

Cirkevné slávnosti v Bulharsku

No pozvanie bratskej bulharskej pravoslávnej cirkvi **zúčastnil sa Jeho Blaženstvo Dorotej, metropolita pražský a celého Československa, v sprievode dekana Pravoslávnej bohosloveckej fakulty prot. prof. dr. Andreja Mihaľova slávnostného aktu intronizácie novozvoleného patriarchu bulharskej pravoslávnej cirkvi, Jeho Svätosti Maxima.** Akt intronizácie sa konal dňa 4. júla 1971 v Sofii, v jednom z najväčších a najkrajších chrámov na Balkáne, v chráme-pamätníku zasvätenom sv. Alexandrovi Nevskému.

Na intronizácii sa zúčastnili predstavitelia všetkých autokefálnych cirkví. Slávnostný ráz bol o to dôstojnejší a výraznejší, že boli prítomní aj hlavy miestnych cirkví, **ako Jeho Svätosť Pimen, patriarcha ruskej pravoslávnej cirkvi, Jeho Svätosť Efrem II., patriarcha gruzínskej pravoslávnej cirkvi, Jeho Svätosť Justinián, patriarcha rumunskej pravoslávnej cirkvi, Jeho Blaž. Vasiľ, metropolita varšavský a celého Poľska, Jeho Blaž. Dorotej, metropolita pražský a celého Československa a Jeho Vysokopreosvietenosť Vladimír, hlava autonómnej japonskej pravoslávnej cirkvi.**

Kresťanská mierová konferencia bola zastúpená gen. tajomníkom KMK Janusom Makowským a Svetovú radu cirkví zastupoval rev. Jans Thomson.

Arménsku cirkev predstavoval biskup Dirair.

Predstavitelia všetkých autokefálnych pravoslávnych cirkví na spomínanej slávnosti, ako aj pri osobných stretnutiach vytvárali srdečné a priateľské ovzdušie, **aké môže vytvoriť iba cirkev, ktorej Hlavou je sám Isus Christos, Boh lásky a pokoja.**

Prot. dr. A. Mihaľov

Prečo som pravoslávny?

ČÍM SA LÍŠI ZÁPADNÁ (LATINSKÁ) VIERA (PAPIŠTICKÁ) OD VÝCHODNEJ PRAVOSLÁVNEJ CHRISTOVEJ VIERY?

Uniati majú tú istú vieru, ako rímski katolíci. Sú podriadení rímskemu pápežovi a patria k západnej cirkvi. **Ale uniati hovoria, že nie sú katolíkmi ani papištami, ale východnými kresťanmi.**

Preto sa pozrime teraz, akú vieru majú západní katolíci. Pozrime sa, či môže východný pravoslávny kresťan veriť v to, čo veria rímski katolíci.

Klaňanie sa pápežovi.

Základom rímskokatolíckej viery je klaňanie sa pápežovi. Rímski katolíci a spolu s nimi i uniati (gréckokatolíci) sa klaňajú pápežovi. On je pre nich hlavou ich cirkvi a náčelníkom ich viery. Rímskeho pápeža volajú hlavou cirkvi Christovej, kameňom viery, námestníkom Boha na zemi, otcom zeme a neomylným všesvetovým učiteľom viery.

Rímski katolíci hovoria, že osoba rímskeho pápeža je posvätná ako prijímanie. Rímskeho pápeža nosia na nosidlách, padajú pred ním na zem a bozkávajú mu papuču na nohe.

Tak veria a učia katolíci a s nimi a s Rímom spojení uniati. Ale východný pravoslávny kresťan tomu veriť nemôže, teda nemôže sa klaňať ani rímskemu pápežovi, lebo

Hlavou cirkvi je Isus Christos, a nie rímsky pápež.

Uniatské duchovenstvo nevysvetľuje ľudu, čo je to cirkev, preto si mnohí uniati myslia, že Christova cirkev je ten chrám, dom modlitby, do ktorého chodia na bohoslužby.

V Symbole viery hovoríme: **„(Viruju) vo jedinuju, svjatuju, sobornuju i apostolskuju cerkov“** ... Tieto slová hovoria každý deň aj uniati, ale mnohí z nich si myslia, že ide vlastne o ich chrám. Ale to je len dom Boží, dom modlitby, kde sa schádzajú veriaci na bohoslužby, nie je to však cirkev Christova, v ktorú musíme veriť.

Cirkev Christova je spojenie všetkých kresťanov, všetkých tých, ktorí ve-

ria v Christa, Pána nášho a Spasiteľa. Táto spoločnosť ľudí, všetkých verných Christových, pravých kresťanov, sa volá cirkev Christova.

Apoštol Pavel volá cirkev telom Christovým. O kresťanoch tento apoštol hovorí: **„Sme údmi tela Jeho, z tela Jeho a z kostí Jeho"** (Efez. 5,30). Na inom mieste hovorí apoštol Pavel, že Isus Christos **„ustanovil jedných za apoštolov, druhých za prorokov, iných za evanjelistov, iných za pastierov a učiteľov, aby pripravovali svätých na dielo služby, vzdelávať telo Christovo, až všetci dospejeme k jednote vo viere a známosti Syna Božieho"** (Efez. 4,11—16).

Ak je cirkev telom Christovým, je jasné, že hlavou cirkvi je Isus Christos, a nie hriešny, smrteľný človek, pápež rímsky, lebo telo Christovo môže mať za hlavu len Christa. O tom apoštol Pavel píše: **„Christos je hlavou cirkvi, On je Spasiteľom tela"** (Efez. 5,23). Pokračovanie

---

Únia prekážkou k jednote s rímskokatolíckou cirkvou?

The Ecumenical Review, tlačový orgán Svetovej rady cirkví, v svojom januárovom čísle r. 1971 priniesol plný text študijného dokumentu, ktorý sa zaoberá otázkou spoločného kresťanského svedectva ako aj problémom prozelytizmu. Uvedený študijný dokument pripravila Spoločná bohoslovecká komisia Svetovej rady cirkví a odovzdala ho na posúdenie Spoločnej pracovnej skupine, skladajúcej sa z bohoslovcov rímskokatolíckej cirkvi a Svetovej rady cirkví. Spoločná pracovná skupina zasadala v máji r. 1970 a odporúčala tento významný dokument uverejniť.

Uvedený dokument môže mať pre kresťanskú Cirkev ďalekosiahly význam. Obsahuje výzvu teológov rôznych kresťanských cirkví, medzi nimi aj bohoslovcov cirkvi pravoslávnej k jednote v zmysle slov Isusa Christa „aby všetci jedno boli" (Ján 17, 23).

V úvode dokumentu sa hovorí: *„Jednota v svedectve a svedectvo v jednote: Toto je vôľa Christa Jeho ľudu. Pán povolal všetkých svojich učeníkov, aby Mu boli svedkami a svedkami Jeho evanjelia až do posledných končín zeme (Skt. 1, 8) a sľúbil, že bude s nimi po všetky dni, až do konca sveta (Mt. 28, 20). Avšak vo svojej snahe o splnenie tohto poslania kresťanské spoločnosti zrodili bremeno rozdelenia a dokonca sa rozdelili vo výklade jedného evanjelia. Nie sú jasným znamením jedného a svätého ľudu a tak je ťažko, aby svet uveril* (Ján 13, 35).

Dnes pohnuté Svätým Duchom sa rôzne kresťanské spoločnosti snažia obnoviť stratenú jednotu v nádeji, že jedného dňa, keď budú úplne obnovení a zjednotení vo viere a láske, budú môcť lepšie oslavovať Boha tým, že prinesú domov, celému svetu, nádej na približujúce sa kráľovstvo..."

Druhým nemenej dôležitým bodom dokumentu je problém prozelytizmu, inými slovami preťahovanie veriacich z jednej cirkvi do druhej. Aby kresťania mohli vydávať svedectvo o Christu v duchu evanjelia, nemajú sa dopúšťať ničoho, čo by sťažilo postup pri ekumenickom dialógu. Keďže s prozelytizmom úzko súvisí aj unionizmus, presadzovaný v minulosti a v niektorých prípadoch, ako je to napr. v Československu aj dnes, rímskokatolíckou cirkvou, venuje dokument pozornosť aj tomuto závažnému problému.

V dokumente sa hovorí: „Pravoslávni považujú existenciu východných katolíckych cirkví za ovocie prozelytizmu. Katolíci vznášajú kritiku proti spôsobu, akým niektoré tieto cirkvi boli opäť zjednotené s pravoslávnou cirkvou. Čokoľvek však bolo v minulosti, katolícka cirkev a pravoslávna cirkev sú rozhodnuté odmietnuť nielen prozelytizmus, ale aj úmysel preťahovať veriacich z jednej cirkvi do druhej. Príkladom tejto záruky je spoločné prehlásenie pápeža Pavla VI. a patriarchu Athenagora I. dňa 28. októbra 1967. Riešenie týchto otázok, zrejme dôležité pre ekumenické hnutie, sa má hľadať v úprimnej diskusii medzi príslušnými cirkvami.".

Nakoľko my, pravoslávni, sme na vlastnej skúsenosti poznali úniu, túto najvýraznejšiu formu prozelytizmu, venujme pozornosť stanovisku pravoslávnych bohoslovcov, prítomných na zasadaní Spoločnej pracovnej skupiny v máji r. 1970.

Tak profesor Bohosloveckej fakulty Univerzity v Edinburgu Dr. J. D. Zizoulas okrem iného píše: „Pre pravoslávnych je unionizmus typickým príkladom prozelytizmu a spôsobil horkosť medzi nimi a rímskymi katolíkmi. Rímska cirkev myslela, že unionizmom podporí jednotu medzi Rímom a východnými patriarchátmi. Dejiny však ukázali, že unionizmu sa v skutočnosti nepodarilo poslúžiť tejto jednote a ako posledný vývoj ukázal, priamejšie a užšie porozumenie obidvoch tradícií môže zblížiť Rím s Východom ľahšie a jedinečnejšie. Dôvod pre vytváranie uniatských cirkví preto vo svetle tejto situácie stráca svoju platnosť".

Veľmi konkrétne a otvorene sa o unionizme vyslovili bohoslovci bulharskej pravoslávnej cirkvi, profesor Ivan Pančovski, prednášajúci systematické bohoslovie a etiku na Pravoslávnej bohosloveckej akadémii v Sofii, a Teodor Sabev, profesor pre ekumenizmus na tej istej bohosloveckej škole. Vo svojom príspevku píšu: „Veľkou hrozbou pre kresťanské svedectvo je zrejme prozelytizmus v pejoratívnom zmysle. V dobe ekumenizmu by nemal byť tolerovaný v akejkoľvek forme, otvorenej alebo zastrenej, nakoľko namiesto nutne potrebnej spolupráce a jednoty kresťanov, bude utužovať a prehlbovať rozdelenie, pestovať nedôveru a vyvolávať podozrenie, ničiť základy ekumenizmu, zdržiavať a odďaľovať dialóg, ktorý sa teraz pripravuje a ktorý sa dokonca medzi niektorými kresťanskými cirkvami a vyznaniami už začal. Bude tiež zoslabovať zmysel pre záväzok dosiahnuť stále sa prehlbujúcu jednotu a porozumenie medzi ľuďmi a národmi, „aby jedno boli" (Ján 17.23).

Pravoslávni, zvlášť pravoslávni v Bulharsku, trpeli tak v ďalekej ako aj v nedávnej minulosti z horkých dôsledkov tohto negatívneho aspektu prozelytizmu. Toto je zvlášť pravdivé v pomere k unionizmu, ako správne a výslovne hovorí dokument pre Vieru a poriadok.

Uniatské cirkvi boli zriadené štátnou mocou v spolupráci s politickými faktormi a často využitím nepriaznivého historického osudu istých národov na Východe a ich túžob po národnej a náboženskej nezávislosti a ignorovaním náboženskej slobody a želaní pravoslávnych veriacich a väčšiny ich duchovenstva. Toto môže byť hlavným vysvetlením ďalšieho osudu uniatov; v niektorých krajinách ich rast, v iných ich likvidácia. Náhodné prispenie unionizmu k národnému, sociálnemu, kultúrnemu a politickému vývoju istých oblastí na Východe nemôže zotrieť tieň, ktorý vrhol a negatívny účinok, ktorý mal. Unionizmus oddelil živé časti z tela rôznych východných cirkví a ukázal sa ako nebezpečný pre náboženskú a národnú jednotu v kritických okamžikoch v histórii ľudu istých východných krajín. Nemôže byť ospravedlnený iba na základe, že pri zmene jurisdikcie zachoval neďotknutú vieru jednotlivých východných cirkví a východný obrad v liturgii. Zmenou jurisdikcie spôsobil rozdelenie medzi hierarchiou a kresťanmi tej ktorej cirkvi. Týmto unionizmus odmietol právo miestnej autokefálnej cirkvi na jej apoštolskú postupnosť, diecéznu nedotknuteľnosť a historické oprávnenie

v prospech rímskokatolíckej jurisdikcie na škodu ekumenizmu a láske medzi sesterskými cirkvami.

Unionizmus protirečí ekleziológii samotnej rímskokatolíckej cirkvi a je tiež proti princípom cirkevnej správy, ktorá je ustanovená od najstarších dôb.

Nedávno sa prejavilo úprimné želanie tak pravoslávnej ako aj rímskokatolíckej cirkvi viesť úprimný dialóg, ktorý by mohol odstrániť prekážky k cirkevnej jednote. Jednou z hlavných prekážok k jednote, prekážkou, ktorá je ešte silná a účinná, je unionizmus. Pravoslávni kresťania sú hlboko presvedčení, že predstavitelia a bohoslovci rímskokatolíckej a pravoslávnej cirkvi, inšpirovaní vierou v Christa a usilujúci sa o jednotu Cirkvi, budú môcť nazbierať dostatok síl na prekonanie tejto prekážky, aby tieto dve cirkvi mohli spoločne pracovať pre spoločné kresťanské svedectvo o Christu a pristpieť k výstavbe ešte silnejšej budovy kráľovstva Božieho na zemi. Bude potrebné znovu preštudovať históriu unionizmu v rôznych krajinách. Ekumenická atmosféra a užitočná spolupráca komisie pre vieru a poriadok umožní napísať túto novú, objektívnu históriu unionizmu a tiež osvetliť určité problémy prozelytizmu v spolupráci s bohoslovcami rôznych sesterských cirkví. Bolo by tiež užitočným, čo aj navrhujeme, aby samotné východné cirkvi prejednali problém unionizmu na svojom vlastnom sneme a potom s rímskokatolíckou cirkvou. Dialóg o probléme unionizmu a konečné riešenie tohto problému je záležitosťou samotných sesterských cirkví. Iba strany, ktorých sa to týka, by sa mali zúčastniť priamo a aktívne tohto dialógu."

Tieto úprimné a otvorené slová pravoslávnych bohoslovcov sú úplne zdôvodnené. Pravoslávna cirkev v svojom dialógu s rímskokatolíckou cirkvou nepotrebuje sprostredkovateľa — úniu, môže sa dohodnúť s rímskymi katolíkmi aj bez nej. Čím skôr si toto sesterská rímskokatolícka cirkev uvedomí, tým lepšie pre jednotu kresťanov. Uniati by si mali už konečne uvedomiť, že už nie je 17. storočie, ale doba všestranne sa rozvíjajúceho ekumenizmu a priameho dialógu medzi cirkvami. Požiadavka pravoslávnych odvolať rôzne tie únie, ktoré sa vytvorili počas stáročí, je správna a právnená. To, že únia môže byť iba nepríjemnou prekážkou k cirkevnej jednote s rímskokatolíckou cirkvou, sme sa presvedčili v r. 1968—69 a presvedčujeme sa o tom aj dnes. Veď ktorá cirkev budovala toľko na prozelytizme a na preťahovaní veriacich ako práve únia. U nás sa nepreťahujú iba veriaci, ale aj kňazi a dejiny hovoria, že boli preťahovaní aj biskupi! Preto čím skôr prestane jestvovať únia, tým lepšie pre cirkevnú jednotu, pre kresťanské svedectvo, pre Christovu Cirkev.

Pravoslávna cirkev si je vedomá dôležitosti spoločného kresťanského svedectva, ktoré si aj úprimne želá, nakoľko len takéto svedectvo môže urýchliť zmierenie cirkví ako aj mier medzi národmi. Tým sa len naplní Christova modlitba o jednote Jeho ľudu, ktorý bude žiť v jednom ovčinci pod jedným pastierom, Spasiteľom naším Isusom Christom.

Pavel Tkáč

Apoštol Pavel nazýva tiež skúposť a požívačnosť modlárstvom, lebo skúpy človek dáva peniazom prednosť pred Bohom a požívačný človek dáva prednosť svojmu bruchu: jeden sa klania peniazom, druhý svojmu bruchu.

Na margo 300. výročia slzenia a plaču ikony Presvätej Bohorodičky v Klokočove

V kalendári Blahovistnika na rok 1971 od autora Štefana Pappa je uverejnená spomienka k tomuto výročiu. Nebudem anulovať historické skutočnosti uvedené autorom spomienky, ale chcel by som poukázať na mnohé nepresnosti, ktorých sa uvedený autor dopustil, alebo vedome faktá nedotiahol, alebo ich viedol k celkom iným záverom, ktoré chcel čitateľom dokázať.

Kópia zázračnej ikony Klokočovskej Matky Božej.

V úvode autor spomienky poznamenáva, že „musela to byť veľká príčina, že ozvala sa, prehovorila do nášho národa Presvätá Bohorodička nie slovami, ale slzami a plačom".

Druhá polovica XVII. stor. je poznamenaná veľkými udalosťami, nepokojmi, vojnami, chorobami, morom, hladom a inými nešťastiami, ktoré doľahli na ľud, žijúci v hornom Maďarsku. Najhoršie zlo, ktorému bol národ vystavený, ktorému bola vystavená jeho viera a dedičstvo otcov, bolo násilné zavedenie únie. To je aj odpoveď na otázku, prečo plakala Bohorodička v Klokočove.

Z dokumentu, ktorý uvádza autor spomínaného článku o Klokočove z roku 1750 sa dozvedáme nemilú skutočnosť, že hoci obec patrila grófom, nebola o nič lepšia než stovky iných obcí aj so svojimi duchovnými. Nemôžem pochopiť, prečo títo páni sa ničím nepričinili o povznesenie svojej farnosti, veriaceho ľudu, duchovenstva samého, veď únia bola vtedy zavedená už viac ako sto rokov! Ako autor dokáže, že už v Klokočove bola prijatá únia? Dokumenty, i ten, ktorý uvádza autor, tvrdia, že práve biskup Olšavský prichádza do Klokočova i na iné farnosti urobiť „zjednotenie". Po tomto akte už môžem pripustiť, aby autor nazýval farnosť a veriacich gréckokatolíkmi, nikdy však tak nemôže nazývať zázračný obraz Klokočovskej Matky Božej. Ten bol v čase svojho preslávenia umiestnený v pravoslávnom chráme, bol uctievaný pravoslávnymi veriacimi a nad utrpením pravoslávnych slzel a plakal.

Pri opisovaní samotného faktu prebodnutia obrazu autor úmyselne zamlčuje tieto skutočnosti:

a) pre čie záujmy vojaci prenasledovali úbohý ľud,

b) kto týchto vojakov nútil páliť chrámy, ničiť ikony a odnášať kultúrne pamiatky tohto národa?

Historickými dokladmi je možné dokázať, že vojaci drancovali biedny ľud v záujme grófov, šľachty, cisárskeho dvora. Keď ľud neplnil ich záujmy a nechcel sa podriaďovať, krotili ho ohňom a mečom.

V takýchto strašných chvíľach veriaci ľud nachádzal útočište a ochranu v chrámoch, kde sa modlil k Isusu Christovi a Bohorodičke o záchranu. Tak tomu bolo i v čase prepadnutia Klokočova. Keď obraz Bohorodičky prejavil svoju nadprirodzenú silu, veriaci sa začali ešte vrúcnejšie modliť pred ním. To sa stalo príčinou, že obraz bol zrazu nežiadúcim .Je prebodnutý a chrám spálený, aby ho už nik nemohol vrátiť na pôvodné miesto.

Veriaci ľud vedel dobre, prečo sú na neho posielaní vojaci a kto ich posiela. Vojaci ich mali jednak skrotiť a potom zahnať do únie. Tak si to želala grófka Žofia Báthoryová, katelíčka, prisluhovačka a výkonný orgán jezuitov, ktorá zneužívala vojsko i postavenie svojho muža Rákocsiho Juraja II. Trestné výpravy boli vtedy podnikané veľmi často proti nepoddajným Ruthenom, ktorí si zachovávali vieru i obrady svojich predkov. Stávalo sa neraz, že tieto trestné výpravy viedli i sami jezuiti v záujme rímskeho pápeža. Dodnes sú pevne uzatvorené všetky zámky k dokumentom o tejto dobe v jágerskom biskupstve i vo vatikánskych archívoch.

Grófka Báthoryová sa postarala o to, aby zázračný obraz Matky Božej už nikdy viac veriaci neviděli. Mala ho pre seba a pre svoje potomstvo. Obložila ho drahocennosťami, akoby sa chcela vykúpiť z hriechov a krívd spáchaných na pravoslávnom ľude, ktorému tento obraz právom patril. Dnes nevie nikto, kde tento obraz je. S najväčšou pravdepodobnosťou môžem tvrdiť, že sa o jeho „stratu" postarali tí, ktorí Báthoryovú viedli k takým činom.

V tretej časti svojho článku autor uvádza Povčanskú, Mikolskú, Palfolskú ikonu, ktoré začali slzieť po ikone Klokočovskej a to všetko ako „päť zázrakov v grécko-katolíckych chrámoch"; pretože „Rusíni, ktorí najviac trpeli a najviac boli prenasledovaní..." O historických skutočnostiach autor píše opäť jednostranne a neobjektívne. Kto to boli tí prenasledovaní? Nechce sa veriť, že to boli bratia vo viere, príslušníci cirkvi s jedinou viditeľnou hlavou „Christovho námestníka"! Azda to boli pravoslávni Rusíni, čo je aj možné historicky dokázať, lebo ešte koncom XIX. stor. tu boli obce, farnosti, i keď jednotlivé, kde sa veriaci považovali za pravoslávnych bez morálneho záväzku voči únii. Tak bolo na území mukačevskej i prešovskej eparchie.

V článku gr.-kat. kalendára sa uvádzajú mnohé historické skutočnosti, sledujúce jeden cieľ: dokázať, že únia, resp. gréckokatolíci boli tu už od nepamäti a v čase klokočovskej udalosti jedincu vierou našich predkov, že bola únia. Autorovi sa nehodia do jeho článku udalosti, ktoré nasledovali po hanebnom roku 1646—49, keď na mukačevské pravoslávne biskupstvo boli násilím dosadzovaní uniatskí biskupi, keď boli vyháňaní pravoslávni mnísi a duchovenstvo, keď boli zaberané monastiere, chrámy i majetok tým, ktorí nechceli prijať „spasiteľku úniu".

Nášmu národu predkladali len to, čo bolo v záujme únie. Tak je tomu i v spomínanom článku, kde sa zneužíva i autorita historickej osobnosti, akou bol Uriil Meteór, tak hrubo, že sa do jeho výroku vkladá to, čo v pôvodine nejestvuje.

Pôvodný obraz Klokočovskej Bohorodičky neviděl autor spomínaného článku, ani ja. Prvú kópiu sme videli obaja. Ja osobne vďačím Matke Božej za to, že každý deň môžem pokľaknúť a modliť sa k nej. Pred jej tvárou často rozjímam o tom, čo by bolo po nás ostalo, keby ona nebola orodovníčkou za nás. Jej vďačím za to, že dodnes je tu tá cirkev, ktorú pred 300 rokmi oplakala Matka Božia, ktorá svojimi slzami zabránila zahrdúseniu nášho ľudu po stránke náboženskej, národnostnej i citovej. Mali sme zabudnúť na všetko to, čo nás postavilo na roveň iných národov, zriecť sa svojej hrdinskej minulosti, histórie, kultúry, jazyka a svojich práv. Dôkazom toho sú i dve ikony, ktorými je uvedený článok ilustrovaný a ktoré človeku veci znalému dokazujú, ako postupne, ale bezpečne, cez úniu nám bolo všetko naše zaberané, prepracované a ako sa nám predkladalo cudzie k prijatiu. Prot. Michal Olexa

Z ústredia

● Český Těšín. Na miesto zosnulého biskupa Slezskej cirkvi evanjelickej a. v. Jiřího Czymerka bol synodou tejto cirkvi zvolený br. Vladislav Kiedroň. Menovaný bol inštalovaný v nedeľu 13. júna t. r. za účasti členov cirkvi, delegátov domácich a zahraničných cirkví. Pravoslávnu cirkev zastupoval za neprítomného vladyku metropolitu Doroteja správca olomoucko-brnenskej eparchie prot. Rostislav Hoffmann, ktorý nového biskupa pozdravil za našu cirkev a zaželal mu požehnania Božieho v hlásaní slova Jeho.

● Dňa 18. júna t. r. sa konala spomienková slávnosť kladenia vencov pri pamätnej tabuli, na ktorej sú mená hrdinov heydrichiády z katedrálneho chrámu v Prahe. Potom bola vykonaná za nich panychída za širokej účasti verejnosti. Hlavný prejav mal vladyka metropolita Dorotej, ktorý povedal, že bojovníci z radov vojakov i cirkvi sú symbolom jednoty nášho domáceho a zahraničného odboja. Splnili výrok Spasiteľa o najväčšej láske, ktorá spočíva v obetovaní života za priateľa. Táto pamätná stránka našich dejín nás učí obetavej láske k rodnej zemi, zaväzuje k bdelosti a príprave na obranu slobody a k účasti na mierovom hnutí.

● Kresťanská mierová konferencia usporiadala od 11.—13. júna t. r. vo Varšave konferenciu o európskej bezpečnosti za účasti delegátov kresťanských cirkví z európskych krajín. Referáty predniesli prof. V. Borovoj a prof. dr. M. Pálfy. Zasadanie vydalo rezolúciu, ktorá vyzýva kresťanov k účasti v mierovom zápase. Našu cirkev zastupoval vladyka metropolita Dorotej, ktorý pri tejto príležitosti slúžil s varšavským metropolitom Vasiľom bohoslužby v katedrálnom chráme.

VIII.

Do Leningradu sme prišli nočným rýchlikom vo štvrtok 25. júna 1970 ráno. *Okrem nášho stáleho sprievodcu o. Vasilija sa k nám pridala aj pracovníčka Moskovskej patriarchie Valentína Nikolajevna, ktorá nás sprevádzala až do konca našej cesty po ZSSR.*

Sme v hrdinskom meste, naše prvé kroky vedú do chrámu, kde sa po celý čas vojnovej blokády konali bohoslužby. Každodenne zomieralo od 4 do 10 000 ľudí *(napr. 14. II. 1942 5334 mŕtvych, 20. II. 1942 10 043 mŕtvych) od hladu a zranení, ale ľudia si posledné od úst odopreli, aby bola múka na prosfory! A bohoslužby sa konali každý deň nepretržite! Plakali sme na tom sv. mieste! A plakali sme aj* na Piskarevskom cintoríne, kde je pochovaných okolo pol milióna vojnových obetí a kam sme odišli hneď po bohoslužbe. *Chrám, v ktorom sa nachádzame, je ohromný, dvojposchodový, zasvätený Bohojavleniu a sv. o. Nikolaju. Každý deň sa tu konajú 4 liturgie. Je obyčajný deň, štvrtok 10 hodín, ale ľudí plný chrám na sv. liturgii. Tak sme to videli všade. Keďže cár Peter I. bol veľkým obdivovateľom západnej kultúry, to sa prejavilo aj na chrámoch, ktoré sú stavané na spôsob záp. bazilík, ba videli sme aj gotiku a v chrámoch sochy.* Napríklad v Isakievskom chráme je ikonostas s ikonami aj so sochami. No ľudia, ako sa nám videlo, sú tvrdší pravoslávni, ako v samej Moskve.

Chrámy sú veľké pre niekoľko tisíc veriacich. Isakievskij sobor je 111 m dlhý, 98 m široký a vyše 100 m vysoký! Zmestí sa doň vyše 20 000 ľudí! *(14 000 po 4 na 1 m²!) Keď som minule povedal, že chrám Vasilija Blaženého v Moskve je najkrajší na celom svete z vonkajšej strany, tak tu môžem smelo prehlásiť, že* tento chrám je najkrajší na svete z vnútornej strany. *Má tri ikonostasy, nádherné maľby, sochy, mozaika, mramor, zlato, to treba vidieť!*[1] *Leningrad má aj chrám — kópiu chrámu Vasilija Blaženého v Moskve. Dnu sme neboli, lebo sa opravuje a bol zatvorený. Zvonku je trošku poškodený od vojny. Je priam zázračné, že v takej strašnej vojne pre Leningrad, keď skoro celé ulice boli zničené delami a bombardovaním,* chrámy zostali takmer nedotknuté!

Na večerni sme boli neďaleko Leningradu v obci Lisyj nos. V krásnej drevenej cerkvi slúžil o. Alexander Timofejev, ktorý nás po večerni milo privítal. Vracali sme sa neskoro, ale tma akosi neprichodí. Sme svedkami tzv. leningradských bielych nocí! Celú noc vidno, že bez svetla môžete čítať!

V piatok sme boli na liturgii v Preobraženskom chráme a potom sme urobili prechádzku autom po Leningrade. Boli sme v dome Petra I., na Auróre, po-

Leningrad — Vladimírsky sobor

prezerali sme slávnu Ermitráž a v Petropavlovskej pevnosti chrám sv. apoštolov Petra a Pavla, kde sú pochovaní cári. *Navštívili sme aj slávny Peterhoff, kde sme sa plavili loďou. Večer sme zasa obdivovali biele noci a na rieke Neve sme sa pozerali ako „razvodili mosty", aby veľké lode mohli prejsť. V noci sa mosty rozpoja a zdvihnú do výšky ako rampy na železnici. Premávka sa zastaví a pokiaľ lode neprejdú, nemožno sa dostať na druhú stranu.*

V sobotu sme boli na bohoslužbe v kláštore sv. Alexandra Nevského, kde slúži metropolita Nikodim. *Do chrámu sa zmestí vyše 8000 ľudí.*[2] *V leningradskej Duchovnej akadémii sme obdivovali ich prekrásny akademický chrám, jedáleň, knižnicu a celý areál. Bohoslovci boli už na prázdninách.*

Na Serafimovskom cintoríne je chrám zasvätený prep. Serafimu Sárovskému. *Práve bol pohreb a my sme obdivovali nádherný chórový spev. Počas nášho pobytu sme navštívili aj niektoré chrámy v obciach pri Leningrade. Keď sa veriaci dozvedeli, že sme prišli do cerkvi, hneď sa ich plno nahrnulo a prosili o modlitby a požehnania.*

Večer sme boli na „vsenoščnom bdenii" vo Vladimírskom sobore, *kde je starostom-kurátorom Maxim Ivanovič, ktorý nás spolu s o. Viktorom Holubjevym sprevádzal po meste a chrámoch. Chrám je veľký s piatimi kupolami a šiestou veżou. Bol plný veriacich. Bdenie trvalo do 9. hodiny večer. Spomenul som si, ako naši ľudia neradi chodia na krátke večerne, kde treba pol hodiny posedieť. Tam tri hodiny stoja! Večerňu slúžilo 6 duchovných a traja diakoni. V oltári sa už vyberali čiastočky za živých a mŕtvych na zajtrajšiu sv. liturgiu. Prosfor bol plný veľký stôl.*

V tomto chráme sa nachádza sv. ikona Kazanskej Božej Matky, ktorá sem bola prenesená z Isakievského soboru. Vrúcne sme sa pred ňou pomodlili a pobozkali zázračný obraz Matky Božej, ochrankyne našej a celého ľudstva.

(Pokračovanie.)

[1]) O veľkosti tohoto chrámu svedčí aj to, že cárske vráta vážia 5 ton! Dvojkrídlové dvere 10—10 ton! Na vonkajšej strane je nápis: Kto Boh velij, jako Boh náš . . . !

[2]) Cárske vráta sú veľké 4 x 10 m! Bolo pol jedenástej v obyčajný pracovný deň a v chráme bolo niekoľko tisíc ľudí. Prijímajúcich bolo do 500.

Nezabúdame na vás . . .

Ako každoročne, tak aj tohto roku hlboko sa klaniame svetlej pamiatke bojovníkov Slovenského národného povstania a s radosťou v srdciach spomíname na slávne dni, keď slovenský ľud povstal so zbraňou v ruke proti fašizmu. Zvykne sa hovoriť o svetlej stránke v dejinách národa a hlboko sa nezamýšľať. Ale Slovenské národné povstanie bolo naozaj stránkou, ktorú napísal ľud do hrubej knihy svojich dejín vlastnou rukou, ešte sa trasúcou od ťažkej zbrane, ešte zoslabenou stratou krvi . . . Po tom, ako Tiso nútil národ na kolená pred Hitlerom, po výčiňaní fašistického duchovenstva, ktoré v mene viery v Pána Boha, Kniežaťa pokoja a mieru, hnalo deti, matky a starcov do koncentrákov, po tomto obrovskom temne — ľud prehovoril. Prehovoril veľmi hlasno a ozvena jeho slov znie doteraz, lebo prehovoril veľmi zrozumiteľne. Slovenské národné povstanie ostane v našich pamätiach ako nezabudnuteľné povstanie všetkých tých, ktorí už ďalej nemohli žiť vo „farskej republike", v útlaku a nespravodlivosti, ako povstanie tých, ktorí predznamenali náš ďalší vývoj smerom vpred! Nikdy nezabudneme na ich skvelé činy.

I keď bolo jasné, že Nemecko vojnu prehralo, mstilo sa ešte veľmi kruto, než nastal vytúžený koniec „tisícročnej ríše". Táto ríša bola v ruinách, ale základy novej sa koncom vojny začali rodiť na Západe. Že sa budovali veľmi usilovne, nám otrasným spôsobom dokázala Hirošima a Nagasaki. Svet vstúpil do atómovej doby, ale dá sa povedať i tak, že na obyčajné vyhrážanie sa doplatili desaťtisíce civilných ľudí životom. Tá sila, ktorú vtedy rozpútal človek a použil ju proti človeku, bola na vtedajšie časy hrozná. Atómová bomba použitá v Hirošime a v Nagasaki Američanmi je však už len „starčekom" proti zbraniam, ktoré sú pripravené dnes. Zabráňme im spoločnou modlitbou a spoločným úsilím v tom, aby zničili civilizáciu tejto Zeme.

H. F.

OSLÁVILI ZLATÚ SVADBU.

Náš manželský pár, veriaci br. PAVEL a s. MÁRIA H., sa dožili dňa 13. júna 1971 päťdesiatich rokov spoločného manželského života v zdraví a svieżosti. Doteraz nikdy nechýbali na sv. bohoslužbách. Br. Pavol je dlhoročným kurátorom. V deň svojho jubilea obaja manželia poďakovali Pánu Bohu, že im dožičil dožiť sa zlatej svadby. Učinili tak v katedrálnom chráme sv. Ducha v Michalovciach, kde im zaspievali Mnohaja i blahaja lita!

Kurátorský zbor a veriaci z Michaloviec

Zo života pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove

UKONČENIE AKADEMICKÉHO ŠKOLSKÉHO ROKU 1970/71

Koniec júna býva na všetkých školách v našom štáte vzrušujúci. Prebiehajú záverečné skúšky, študenti zbierajú úrodu svojich vedomostí. Niektorí majú úrodu vysokú, iní skromnejšiu, to už záleží na usilovnosti.

Práve tak tomu bolo i na našej Pravoslávnej bohosloveckej fakulte. Po týždňoch tvrdých skúšok prišla chvíľa najradostnejšia — koniec školského roku — bilancia celoročnej práce bohoslovcov. Tým dňom bola sobota 26. júna t. r. Po raňajšej archijerejskej sv. liturgii, ktorú odslúžil Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, za spoluslúženia d. o. dekana fakulty a otcov profesorov vo fakultnej kaplnke, stretli sa všetci, profesori, študenti i hostia v aule, kde sa konal slávnostný akt rozlúčky s absolventmi PBF. Pre ostatných to bol obyčajný koniec školského roku, tešili sa na odpočinok, po ktorom znovu nastúpia k štúdiu bohosloveckej náuky. Pre absolventov to bol posledný deň na fakulte.

Akt otvoril po štátnej hymne a modlitbe, prof. dr. L. Berezovský, prodekan PBF. Úprimnými slovami všetkých privítal. Potom sa ujal slova dekan PBF prot. dr. A. Mihaľov. V obšírnom referáte ocenil prácu pánov profesorov i študentov. Otcovskými slovami sa rozlúčil s absolventmi 4. ročníka a dal im cenné rady do nového života. Onedlho pôjdu na farnosti, medzi veriacich, aby zasievali semená náuky Christovej do duší a srdc im zvereného stáda. Ich cesta bude neraz ťažká a trnistá, o to viac, že teraz, po rokoch 1968—69, keď nepriatelia napadli pravoslávnu cirkev, treba život na farnostiach konsolidovať.

Potom prišla očakávaná chvíľa, vydávanie diplomov, indexov... Nakoniec študentov pozdravil sám Preosvietený vladyka Nikolaj a Preosvietený vladyka Cyril, potom prot. P. Spišák, riaditeľ ER v Prešove, a iní hostia.

Prof. dr. Berezovský prečítal potom list od tých predstaviteľov našej cirkvi, ktorí sa slávnostného aktu nemohli zúčastniť, a to od Jeho Blaž. metropolitu Doroteja, riaditeľa pražskej eparchie a od predstaviteľov eparchie olomoucko-brnenskej.

Akt ukončenia školského roku bol uzatvorený modlitbou, v ktorej všetci prítomní prosili Pána Boha, aby dal novým pracovníkom na vinici pravoslávnej cirkvi u nás veľa svojho požehnania.

Zo života prešovskej eparchie

● **Dňa 10 .6. t. r. sa konala pracovná porada duchovenstva Svidníckeho okresu**, na ktorej sa zúčastnili predstavitelia Eparchiálnej rady z Prešova na čele s Preosvieteným vladykom Nikolajom, biskupom prešovským. Pracovná porada toho istého charakteru sa konala **dňa 24. 6. t. r. v Medzilaborciach pre duchovenstvo Humenského okresu.** Na poradách boli prejednané aktuálne otázky týkajúce sa ďalšej práce na pravoslávnych farnostiach v uvedených okresoch, predovšetkým tam, kde situácia spoluužívania chrámov s bratmi gréckokatolíkmi ešte nie je doriešená napriek tomu, že pravoslávni veriaci sa domáhajú svojich práv, ktoré sú im zaručené štátnou ústavou.

NÁVŠTEVY

● Dňa 22. 6. t. r. **navštívil Úrad eparchiálnej rady v Prešove biskup bratskej evanjelickej cirkvi, pán Felike Filo spolu so svojím tajomníkom p. P. Pališinom.** Preosvietený vladyka Nikolaj a jeho spolupracovníci mali srdečný rozhovor so vzácnymi hosťami. Rozhovor sa dotýkal aj otázok, týkajúcich sa obidvoch cirkví.

● Dňa 28. 6. t. r. **pricestoval do Prešova na Úrad Eparchiálnej rady Jeho Blaž. metropolita Dorotej, ktorý viedol zasadnutie Posvätnej synody pravoslávnej cirkvi v Československu,** ktoré prejednávalo aktuálne otázky života pravoslávnej cirkvi v ČSSR. Toho istého dňa Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej sa zúčastnil na zasadnutí fakultnej rady na našej PBF, kde boli prejednané otázky a úlohy fakulty v budúcom šk. roku.

Zo života michalovskej eparchie

VYSOKÉ VYZNAMENANIE

● Dňa 29. apríla 1971 na zasadaní Snemu pravoslávnej cirkvi v Prahe Jeho **Blaženstvo DOROTEJ, metropolita pražský a celého Československa udelil Preosvietenému vladykovi Cyrilovi, biskupovi michalovskému, vysoké cirkevné vyznamenanie, zlatý rád sv. Cyrila a Metoda druhého stupňa so šerpou** za jeho obetavú prácu, vykonanú v prospech konsolidácie náboženského života pravoslávnej cirkvi v michalovskej eparchii.

Pravoslávne duchovenstvo a veriaci michalovskej eparchie srdečne blahoprajú Preosvietenému vladykovi k zaslúženému vyznamenaniu s modlitebným želaním, aby Pán Boh žehnal arcipastiersku činnosť Preosvieteného vladyku Cyrila pre blaho sv. pravoslávnej cirkvi Christovej na mnohaja i blahaja ľita!

Slovinky — záber z odpustových slávností

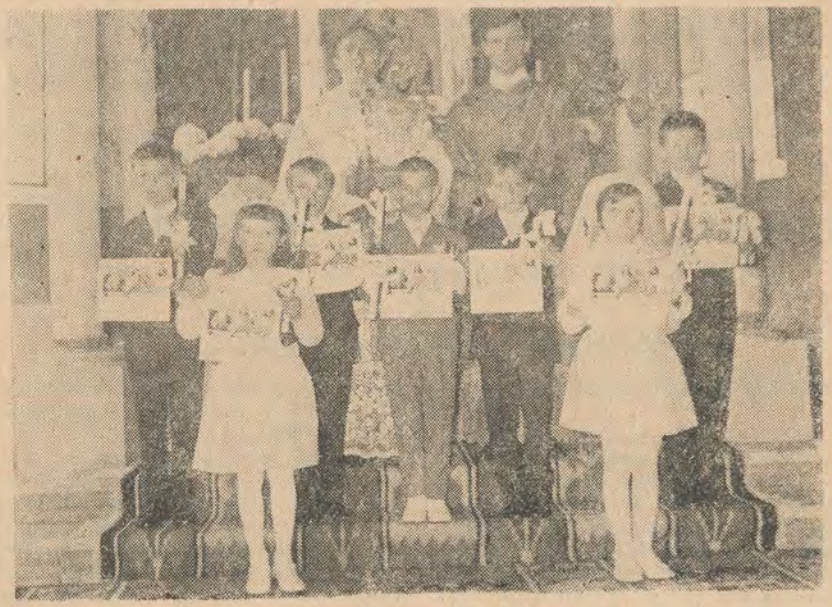

Závadka — prvé sv. prijímanie pravosl. detí

POSMRTNÁ SPOMIENKA

Dňa 10. 6. 1971 odovzdal svoju nesmrteľnú dušu Stvoriteľovi d. o. MICHAL PETRUŠKA, býv. správca farnosti v Šmigovci, okr. Humenné. Nebohý bol na penzii. Šesťdesiatjeden rokov plávala loďka jeho života po búrlivom mori, aby nakoniec pristála do prístavu večného. Pohreb nebohého sa konal dňa 12. 6. t. r. v Andrejovej za účasti veľkého počtu duchovenstva z okresov Bardejov a Svidník. Za ER Prešov boli prítomní d. o. prot. P. Spišák a d. o. prot. dr. A. Mihaľov. Pohrebnú kázeň predniesol d. o. prot. P. Spišák, rozlúčkové slová d. o. prot. dr. A. Mihaľov a d. o. Pidanič. Vičnaja pamjať Tebe, otče Michal, nech Pán Boh Ti dá večný veniec slávy za Tvoju prácu a vernosť k pravoslávnej cirkvi. R. F.

Livov — pravosl. deti po prvom sv. prijímaní